

Posudek diplomové práce

Universita Karlova

Filosofická fakulta, Ústav pro dějiny umění

Petr Mandažiev:

Jan Václav Kosch, severočeský stavitel pozdního baroka

Praha 2007

Práce je věnována doposud nezpracovanému dílu stavitele Jana Václava Kosche. Mimo jednotlivé údaje, případně krátká hodnocení v syntetických pracích není tento zajímavý stavitel (a nesporně rovněž i architekt) příliš známý.

Po jasném a dobře napsaném vymezení tématu práce i hlavních směrech bádání následuje poněkud nečekaně přímý vstup do dějin kostela sv. Václava a Blažeje v Děčíně. Domnívám se, že by zde určité obecnější uvedení do problematiky Koschů jako rodiny, případně obecnější situace v severočeském regionu (děčínsku) nebyla rozhodně na škodu.

V následující ústřední části práce diplomant shromáždil úctyhodné množství pramenů a poznatků značně různorodého charakteru, týkajících se nejen staveb spojených s Koschem, ale i příslušnou lokalitou. Nedílnou součástí je i rozbor sakrální stavby. Bohužel zde někdy chybí náznak jakéhosi, byť případně předběžného hodnocení, srovnání, vymezení případných vlivů, opakování oblíbených témat a podobně.

Zajímavý a cenný je úsek zvažující vlivy josefínských reforem ve vztahu k podobě sídel, jejich určujícím komponentám včetně kostelů i obecně dekretovaným limitům „svobodné“ tvorby (tímto tématem se dlouhodobě zabývá M. Ebel).

K nejhodnotnějších a naštěstí povytce zachovaným objektům náležejí dle mého soudu kostely v Kytlici a zejména Novém Boru. Jestliže je první ze dvojice zosobněním řady aspektů vlastního „koschovského“ stylu, pak autor u druhého bystře postřehl vztah ke starší (dřevěné?) stavbě. Domnívám se, že i reprodukované archivní prameny otevírají širší pole pro spekulace týkající se atribuce. Základní podoba kostela s určujícím podélným oválem je totiž

u Kosche zcela jedinečná. Nelze vyloučit, že zde navazuje na starší rozvrh, který mohl, stejně jako v Rozbělesích, Kosch dotvořit, případně upravit. Zde bych zvažoval i iniciativu místních obchodníků pohybujících se po celé Evropě i mimo ni. Inspirativní jsou statě o oválu ve vztahu obecných vzorů a konkrétní realizace. Jen bych připomenul, že konstrukcí oválu je značné množství, rozhodně přesahující ve svých základních přístupech desítku.

U kostela v Jetřichovicích je možné poznamenat: zmíněný Filip Katschicka je jindy uváděn rovněž jako Katschinka (Česká Kamenice). Dle mých dosavadních vědomostí lze vyloučit spekulaci o podpisu provádějících stavitelů (mistrů) na plánu jiného autora. I zde je cenná úvaha o mezích role architekta ovlivňovaného novou byrokracií josefínského systému.

V následující kapitole je pozornost věnovaná souhrnnějšímu přehledu, kdy se prolínají životní osudy architekta opět s jeho dílem. Z hlediska přehlednosti by snad bylo lepší, kdyby poznámky o předchozích pracích o Koschovi byly uvedeny již v úvodu práce, kde by se diplomant souborně vyrovnal se staršími pracemi.

V textu se nečekaně objevuje zásadní tvrzení o vlivu J. L. Hildebrandta (který v daném regionu zřejmě navrhl několik staveb), s čímž lze v zásadní vývojové linii rozhodně souhlasit. Je ale otázkou, zda tu nebyl přímý kontakt zprostředkovaný i dílem A. Luraga, zejména jeho kostelem v Jezvé (a dalšími na mělnicku). Mimochodem, zdejší kruchta je poměrně blízká Koschově pojetí. Tento výrazný prvek koschovských interiérů, diplomantem správně zdůrazňovaný, by mohl pocházet právě z této oblasti(?).

Při určování autorství některých drobnějších objektů je nutno zvažovat dalšího, o něco staršího severočeského lokálního stavitele, a to Jakuba Schwarze z Ústí nad Labem. Zejména stavby v Markvarticích, případně v Benešově a snad i Děčíně nesou rovněž jím užívané znaky.

Písemnou část uzavírá úctyhodný přehled neobyčejně podrobně zpracované literatury (včetně v podstatě úplné excerpce málo používané a trestuhodně přehlížené starší lokální tvorby), pramenů, starších obrazů, rytin, plánů a j.

Integrální součástí práce je rozsáhlá a reprezentativní obrazová příloha. Lze jen konstatovat, že je škoda, že neexistuje více zaměření kostelů, protože právě analýza půdorysů by jistě přinesla další žádoucí zobecňující soudy.

Závěr:

Diplomant prokázal schopnost dobré orientace v daném tématu i způsobilost k samostatné vědecké práci. Zejména heuristická část je zpracována s širokým rozhledem i hlubokým vhledem do řady okruhů s náplní práce těsněji, někdy i poněkud volněji souvisejícími. Určitým problémem se mi jeví struktura, která je poněkud nepřehledná a podstatnější soudy a žádoucí zobecnění je v ní nutno hledat.

Chybí mi zde byť jen načrtnutý pokus o souhrnné hodnocení tohoto zajímavého pozdně barokního tvůrce, i když diplomant mnohé v textu naznačuje.

Kvalitní práci velice rád doporučuji k obhajobě.

V Praze, září 2007

Ing. Petr Macěk, PhD.
